ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JEAN MISCHO
της 2ας Μαρτίου 1989 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Στην υπόθεση 378/87 καλείστε να κρίνετε προσφυγή που άσκησε η υπό εκκαθάριση η εταιρία Top Hit Holzvertrieb GmbH (πρώην Intras Holzimport GmbH), αναφερόμενη εφεξής ως « Top Hit », κατά αποφάσεως που εξέδωσε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1697/79 του Συμβουλίου της 24ης Ιουλίου 1979, περί της εκ των υστέρων εισπράξεως εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που δεν κατέστησαν απαιτητοί από τον φορολογούμενο, για εμπορεύματα που διασαφήθηκαν σε τελωνειακό καθεστώς συνεπαγόμενο την υποχρέωση καταβολής τέτοιων δασμών [1]. Το άρθρο αυτό ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

« Οι αρμόδιες αρχές δύνανται να μην προβαίνουν σε ενέργειες εισπράξεως εκ των υστέρων ποσού εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που δεν καταβλήθηκε συνεπεία λάθους αυτών των ιδίων των αρμόδιων αρχών που λογικά δεν ηδύνατο να ανακαλυφθεί από τον φορολογούμενο ο οποίος, από μέρους του, ενήργησε καλοπίστως και τήρησε όλες τις διατάξεις που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία, όσον αφορά την κατάθεση της τελωνειακής διασαφήσεως.

Οι περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι δυνατό να γίνει εφαρμογή του πρώτου εδαφίου προσδιορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις εφαρμογής που θεσπίζονται κατά τη διαδικασία του άρθρου 10. »

2. Όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά της παρούσας υπόθεσης, ας μου επιτραπεί να παραπέμψω στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Θα ήθελα απλώς να υπενθυμίσω ότι η προσφεύγουσα εισήγαγε, μεταξύ Οκτωβρίου 1980 και Δεκεμβρίου 1981, 105 παρτίδες συστημάτων ξυλίνων ραφιών, μη συναρμολογημένων, καταγωγής Ρουμανίας, τα οποία δηλώθηκαν αρχικά μεν ως « στοιχεία ξύλινης κατασκευής », από τον Μάιο 1981 δε και εντεύθεν ως « συστήματα ξυλίνων ραφιών, μη συναρμολογημένα ». Παρά τους πολυαριθμότατους επιτόπιους ελέγχους από τους υπαλλήλους του τελωνείου, τα εμπορεύματα κατετάγησαν, καθ' όλη αυτή την περίοδο, στη διάκριση 44.28 Δ ΙΙ του κοινού δασμολογίου, επετράπη δε η αδασμολόγητη εισαγωγή τους στο πλαίσιο του συστήματος των γενικευμένων προτιμήσεων.

3. Στις 10 Δεκεμβρίου 1981, απαντώντας σε αίτηση την οποία υπέβαλε η Top Hit κληθείσα προς τούτο από τις γερμανικές τελωνειακές αρχές, η Oberfinanzdirektion του Βερολίνου αποφάσισε, με επίσημη γνωμοδότηση περί δασμολογικής κατατάξεως, ότι τα επίδικα εμπορεύματα έπρεπε να θεωρούνται ως έπιπλα, τα οποία υπάγονται στην κλάση 94.03 Β. Επειδή δε, ως εκ τούτου, δεν μπορούσαν να τύχουν έτσι της προτιμησιακής δασμολογικής μεταχείρισης, το Hauptzollamt Köln-Deutz (στο εξής: HZA) εξέδωσε, στις 19 Οκτωβρίου 1983, διορθωτική πράξη δασμολογήσεως, καλώντας την προσφεύγουσα να καταβάλει εισαγωγικούς δασμούς ύψους 244 590,29 γερμανικών μάρκων (DM), να γίνει δηλαδή εκ των υστέρων είσπραξη σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού 1697/79 του Συμβουλίου της 24ης Ιουλίου 1979.

4. Στις 15 Νοεμβρίου 1983, η Top Hit υπέβαλε κατά της διοικητικής αυτής πράξεως ένσταση,

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 254.

ζητώντας να μη πραγματοποιηθεί η εκ των υστέρων είσπραξη, βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 2, του πιο πάνω κανονισμού.

5. Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6 του κανονισμού 1573/80[2], η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υπέβαλε το αίτημα αυτό στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Με την προσβαλλόμενη απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1985 (REC 5/85), η Επιτροπή έκρινε ότι οι επίδικοι εισαγωγικοί δασμοί έπρεπε να εισπραχθούν εκ των υστέρων. Όπως συμβαίνει πάντα σε παρόμοιες περιπτώσεις, μόνο το κράτος μέλος που είχε υποβάλει το ζήτημα στην Επιτροπή ήταν αποδέκτης, κατά την έννοια του άρθρου 189, της απόφασης αυτής. Αυτή άλλωστε δεν διαβιβάστηκε προς ενημέρωση στην προσφεύγουσα εταιρία, ούτε από την Επιτροπή ούτε από τις γερμανικές τελωνειακές αρχές.

6. Θα εξετάσω διαδοχικώς το παραδεκτό και το βάσιμο της προσφυγής.

Α — Επί του παραδεκτού

7. Η Επιτροπή θεωρεί, χωρίς όμως να έχει υποβάλει νομοτύπως σχετική ένσταση κατά το άρθρο 91 του κανονισμού διαδικασίας, ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη, λόγω μη τηρήσεως της προθεσμίας του άρθρου 173, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ. Κατά την Επιτροπή, η προθεσμία αυτή άρχισε να τρέχει το αργότερο στις 13 Μαΐου 1986. Με το έγγραφο του HZA που της απεστάλη την ημερομηνία αυτή, η προσφεύγουσα έλαβε γνώση της επίδικης απόφασης της Επιτροπής, ειδικότερα δε του γεγονότος ότι αυτή αφορούσε τόσο το αίτημα βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79[3] όσο και το αίτημα βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79.

8. Η Top Hit αντιθέτως διατείνεται ότι μόνο με την απόφαση του HZA της 21ης Οκτωβρίου 1987 έλαβε γνώση του ότι η Επιτροπή είχε εκδώσει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79, απόφαση που την αφορούσε άμεσα και ατομικά.

9. Για να εκτιμηθεί το ζήτημα του παραδεκτού, παρίσταται αναγκαίο να υπομνηστεί τμήμα της αλληλογραφίας που αντηλλάγη μεταξύ της προσφεύγουσας και του HZA.

10. Στη σελίδα 3, τέταρτο εδάφιο, της τελικής απόφασης του HZA της 21ης Οκτωβρίου 1987, διαβάζουμε τα εξής:

« Δεδομένου ότι η από 22 Νοεμβρίου 1983 επιστολή της Intras, η οποία εξέθεσε τους λόγους της ενστάσεώς της, μπορούσε *και ως εκ του περιεχομένου της*[4] να θεωρηθεί ως αίτηση περί διαγραφής του χρέους των απαιτουμένων εισαγωγικών δασμών κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1430/79 (συνδρομή ιδιαιτέρων περιστάσεων, λόγοι επιεικείας), η διαδικασία επί της ενστάσεως ανεστάλη, κατόπιν προτάσεως του Hauptzollamt Köln-Deutz της 5ης Οκτωβρίου 1984 ... την οποία και αποδέχτηκε η Intras με την από 29 Οκτωβρίου 1984 επιστολή της, εν αναμονή εκδόσεως αποφάσεως επί του αιτήματος της επιεικούς αντιμετωπίσεως. »

2 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1573/80 της Επιτροπής της 20ής Ιουνίου 1980, περί καθορισμού των διατάξεων εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1697/79 του Συμβουλίου, περί εισπράξεως εκ των υστέρων εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που δεν είχαν απαιτηθεί από τον οφειλέτη, για εμπορεύματα δηλωθέντα για τελωνειακό καθεστώς που συνεπάγεται υποχρέωση καταβολής τέτοιου είδους δασμών (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/020, σ. 243).

3 — Κανονισμός 1430/79 του Συμβουλίου της 2ας Ιουλίου 1979, περί της επιστροφής ως αχρεωστήτως εισπραχθέντων ή της διαγραφής χρέους εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/015, σ. 162).

4 — Η υπογράμμιση δική μου.

11. Η εν λόγω διαδικασία επί της ενστάσεως δεν μπορεί παρά να είναι η στηριζόμενη στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 περί της εκ των υστέρων εισπράξεως.

12. Είναι γεγονός ότι, με την από 16 Σεπτεμβρίου 1985 απόφαση, η οποία προσβάλλεται στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, η Επιτροπή αποφάνθηκε όχι μόνο βάσει του πιο πάνω άρθρου, αλλά και βάσει του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, κρίνοντας ότι, εκτός από τη μη είσπραξη των επίδικων δασμών, δεν δικαιολογούνταν ούτε η διαγραφή του εξ αυτών χρέους.

13. Με απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 1986, το HZA απέρριψε, ως εκ τούτου, το αίτημα της διαγραφής του χρέους των εισαγωγικών δασμών, αποφανθέν ότι δεν συνέτρεχαν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1430/79. Το σκεπτικό της αποφάσεως αυτής είναι κατ' ουσίαν ταυτόσημο με εκείνο της προσβαλλόμενης απόφασης της Επιτροπής. Περιέχει, εξάλλου, και το εξής κείμενο:

« Τέλος, εφιστώ την προσοχή σας στο γεγονός ότι η παρούσα απόρριψη του αιτήματος είναι απολύτως σύμφωνη προς την από 16 Σεπτεμβρίου 1985 απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων — REC 5/85 — [COM(85) 1457 τελικό]. Σας παραπέμπω εξάλλου σχετικώς στο άρθρο 173 της Συνθήκης της 25ης Μαρτίου 1957 περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας ».

14. Η προσφυγή που εξετάζουμε ωστόσο δεν αναφέρεται σ' αυτή την πλευρά της απόφασης της Επιτροπής.

15. Στη συνέχεια, με έγγραφο της 13ης Μαΐου 1986 (ή, κατά τη γαλλική μετάφραση, της 15ης Μαΐου — η ημερομηνία που φέρει το πρωτότυπο είναι δυσανάγνωστη), το HZA γνώρισε στην προσφεύγουσα ότι *δεν συνέτρεχε πλέον λόγος να εξακολουθήσει η αναστολή της διαδικασίας επί της ενστάσεως*, προσθέτοντας:

« ενόψει της αναφερομένης αποφάσεως (απόφαση REC 5/85 της Επιτροπής της 16ης Σεπτεμβρίου 1985), η απάντηση στο ερώτημα αν συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις λήψεως μέτρου κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1697/79 πρέπει επίσης να δοθεί βάσει του σκεπτικού στο οποίο στηρίχτηκε η απόρριψη του αιτήματος που διατυπώθηκε βάσει του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1430/79 ».

16. Ωστόσο, το HZA δεν αποφάνθηκε οριστικά επί της ενστάσεως που είχε υποβληθεί βάσει του εν λόγω άρθρου 5, παράγραφος 2, αλλά συνέχισε ως εξής:

« Υπ' αυτές τις συνθήκες, θα σας ζητούσα να μου γνωστοποιήσετε, μέχρι τις 30 Ιουνίου 1986 το αργότερο, αν επιθυμείτε να επανεξετάσετε και ενδεχομένως να συμπληρώσετε τους λόγους της ένστασής σας. »

17. Σκοπός δηλαδή αυτού του εγγράφου ήταν σαφώς να ενημερωθεί η προσφεύγουσα περί της συνεχίσεως της διαδικασίας επί της ενστάσεως, η οποία είχε ανασταλεί κατόπιν προτάσεως των τελωνειακών αρχών.

18. Μόνον δε με την απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 1987, που φέρει τον τίτλο « απόφαση επί της ενστάσεως », το HZA αρνήθηκε, εντέλει, ρητά να παραιτηθεί της εκ των υστέρων εισπράξεως των εισαγωγικών δασμών, επαναλαμβάνοντας το σχετικό σκεπτικό που περιεχόταν στην απόφαση της Επιτροπής. Όπως και στην απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 1986, αναφέρεται εν συμπεράσματι ότι:

« κατά την έκδοση της παρούσας απόφασης, ελήφθη υπόψη στο σύνολό της η απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 16ης Σεπτεμβρίου 1985 — REC 5/85 — [COM(85) 1457 τελικό] ».

19. Βρισκόμαστε δηλαδή προ μιας μάλλον συγκεχυμένης καταστάσεως. Θα μπορούσε κάποιος να αντλήσει επιχείρημα από το κείμενο του εγγράφου της 13ης Μαΐου 1986, για να υποστηρίξει ότι η προσφεύγουσα όφειλε να αντιληφθεί ήδη από τότε ότι η απόφαση της Επιτροπής είχε μεγάλη σημασία για την περίπτωσή της και ότι όφειλε να προσπαθήσει να την ανεύρει.

20. Από την άλλη πλευρά, ωστόσο, το έγγραφο αυτό δεν ήταν καθόλου σαφές και μπορούσε να δώσει την εντύπωση ότι το HZA θα προέβαινε τώρα στην εξέταση, βάσει του σκεπτικού της απόφασης της Επιτροπής, αν συνέτρεχαν ή όχι εν προκειμένω οι προϋποθέσεις λήψεως μέτρου κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2. Στο κάτω κάτω, το HZA κάλεσε την προσφεύγουσα να συμπληρώσει ενδεχομένως τους λόγους της ένστασής της. Αυτή θα μπορούσε επομένως να σχηματίσει την εντύπωση ότι η απόφαση της Επιτροπής δεν αφορούσε ακριβώς την περίπτωσή της και ότι χρησίμευε απλώς ως βάση αναφοράς για την ανάπτυξη της συλλογιστικής του HZA. Προκαλεί, εξάλλου, έκπληξη το ότι το HZA χρειάστηκε άλλους 17 μήνες για να εκδώσει οριστική απόφαση. Παρ' όλα αυτά δεν ήταν δύσκολο να επισυνάψει στο έγγραφο της 13ης Μαΐου 1986 το κείμενο της απόφασης της Επιτροπής! Ας μου επιτραπεί να εκφράσω την ευχή ότι αυτό θα μπορεί να γίνεται στο μέλλον σε όλες τις περιπτώσεις αυτού του είδους. Πράγματι, δεν είναι λογικό να ζητεί κανείς από τον φορολογούμενο — έστω και αν αυτός επικουρείται από δικηγόρο —, ο οποίος μέχρις ένα ορισμένο χρονικό σημείο έχει να κάνει μόνο με την εθνική διοίκηση και ο οποίος βρίσκει σε έγγραφο της τελευταίας μνεία περί κάποιας αποφάσεως της Επιτροπής, να πάει αμέσως να βρει την υπηρεσία της Επιτροπής που θα μπορούσε να του χορηγήσει αντίγραφο της αποφάσεως αυτής, όταν σαφώς προκύπτει από το εν λόγω έγγραφο ότι η εθνική διοίκηση κάθε άλλο παρά θεωρεί τη διαδικασία λήξασα, αλλά απλώς την ξανακινεί.

21. Άλλωστε, κατά το γράμμα του άρθρου 173, τελευταίο εδάφιο, της Συνθήκης, οι « προσφυγές που προβλέπονται στο παρόν άρθρο ασκούνται εντός δύο μηνών, υπολογιζομένων, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της πράξεως, την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα ή, ελλείψει δημοσιεύσεως ή κοινοποιήσεως, από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως ». Εν προκειμένω, όμως, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η προσφεύγουσα έλαβε γνώση του ακριβούς κειμένου της αποφάσεώς της σε ορισμένο χρονικό σημείο [5].

22. Η προσφυγή ασκήθηκε εντός της προθεσμίας των δύο μηνών από της αποφάσεως του HZA της 21ης Οκτωβρίου 1987, με την οποία ολοκληρώθηκε η διαδικασία επί της ενστάσεως που υποβλήθηκε βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79. Φρονώ ότι υπ' αυτές τις συνθήκες η προσφυγή πρέπει να θεωρηθεί παραδεκτή.

Β — Επί της ουσίας

23. Με την απόφαση Foto-Frost [6], το Δικαστήριο επισήμανε ότι

« η διάταξη του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 ορίζει τρεις σαφείς προϋποθέσεις για να μπορούν οι αρμόδιες αρχές να μην προβαίνουν στην "εκ των υστέρων" είσπραξη. Επομένως, πρέπει να ερμηνευθεί υπό

5 — Η μνεία περί της αποφάσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κοινοποίησή της, διότι δεν συνεπάγεται γνώση του ακριβούς περιεχομένου της. Βλέπε απόφαση της 5ης Μαρτίου 1980, υπόθεση 76/79, Könecke κατά Επιτροπής, Rec. 1980, σ. 665, ιδίως σ. 677, σκέψη 7.

6 — Απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 1987, υπόθεση 314/85, Foto-Frost κατά Hauptzollamt Lübeck-Ost, Συλλογή 1987, σ. 4199, ιδίως σ. 4232.

την έννοια ότι, εφόσον συντρέχουν όλες αυτές οι προϋποθέσεις, ο *υπόχρεος έχει δικαίωμα*[7] να μην πραγματοποιηθεί η είσπραξη των δασμών ».

24. Οι προϋποθέσεις αυτές είναι οι εξής:

— ότι οι δασμοί δεν εισπράχθηκαν από σφάλμα των ίδιων των αρμοδίων αρχών·

— ότι ο υπόχρεος ενήργησε καλοπίστως, δεν μπορούσε δηλαδή να αντιληφθεί το σφάλμα που διέπραξαν οι τελωνειακές αρχές·

— ότι ο υπόχρεος τήρησε όλες τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας όσον αφορά την τελωνειακή του διασάφηση.

25. Ας εξετάσουμε, λοιπόν, αν πληρούνται εν προκειμένω οι τρεις αυτές προϋποθέσεις.

Ως προς το σφάλμα των αρμοδίων αρχών

26. Όσο και αν φαίνεται παράξενο, καμιά κλάση ή διάκριση του ΚΔ δεν αναφέρεται ρητά στα « συστήματα ραφιών » ή στα « ράφια », τούτο δε παρά το γεγονός ότι αναρίθμητα είναι τα προϊόντα που κατονομάζονται αναλυτικά, όπως παραδείγματος χάρη τα « αντικείμενα διακοσμήσεως ραφιών » (κλάση 44.27).

27. Παρόλον ότι είχαν πάμπολλες ευκαιρίες να προβούν σε επιτόπιο έλεγχο του εμπορεύματος, οι τελωνειακές αρχές το κατέταξαν πάντα στη διάκριση:

44.28 Έτερα τεχνουργήματα εκ ξύλου

Δ. Λοιπά:

II. Μη κατονομαζόμενα,

αντί να το υπαγάγουν στη διάκριση:

94.03 Έτερα έπιπλα και μέρη αυτών:

Β. Λοιπά.

28. Η επεξηγηματική περιγραφή « συστήματα ραφιών από ξύλο πεύκου, μη συναρμολογημένα », που προστέθηκε από τις 20 Μαΐου 1981 στην αρχική περιγραφή (« στοιχεία ξύλινης κατασκευής, πεύκο/έλατο ») και που χρησιμοποιούνταν μόνο από τις 4 Ιουνίου 1981 και εντεύθεν, δεν επηρέασε την εκτίμηση του τελωνείου σχετικά με την κατάταξη.

29. Με την απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1985, η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε ότι υπήρξε σφάλμα των ιδίων των αρμοδίων αρχών, κατά τη διάρκεια δε της διαδικασίας, αναγνώρισε ότι το σφάλμα ήταν « οφθαλμοφανές και διαρκές ». Δεν είναι, συνεπώς, αναγκαίο να αναπτύξω εκτενέστερα το σημείο αυτό.

Ως προς τη δεύτερη προϋπόθεση

1) Το πρόβλημα της *καλής πίστεως* του εισαγωγέα μου φαίνεται ότι εξετάζεται στην 4η και την 7η αιτιολογική σκέψη της απόφασης της Επιτροπής.

30. Στην τέταρτη[8] αιτιολογική σκέψη, η Επιτροπή εκθέτει τα εξής:

7 — Η υπογράμμιση δική μου.

8 — Θεωρώ την περιγραφή των πραγματικών περιστατικών που περιέχεται στη σελίδα 2 της απόφασης ως τμήμα της πρώτης αιτιολογικής σκέψης.

« Ωστόσο, η διασάφηση του εισαγωγέα για τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων δεν ήταν απολύτως σαφής για την τελωνειακή υπηρεσία που ήταν αρμόδια να προσδιορίσει σε ποια δασμολογική κλάση ή διάκριση υπάγονταν· αυτό *αληθεύει ιδίως*[9] ως προς την περιγραφή των εμπορευμάτων που χρησιμοποιούνταν μέχρι τον Μάιο 1981 (« στοιχεία ξύλινης κατασκευής, πεύκο/έλατο »), η οποία συνοδευόταν από την ένδειξη της δασμολογικής διάκρισης 44.28 Δ II· υποστηριζόταν, εξάλλου, ότι τα εμπορεύματα προορίζονταν για την κατασκευή κλουβιών για κουνέλια και μίνι-θερμοκηπίων. »

31. Εξάλλου, στο τέλος της 7ης αιτιολογικής σκέψης, διαβάζει κανείς τα εξής:

« δεν αποκλείεται το ότι ο εισαγωγέας δήλωσε τα εμπορεύματα υπό την κλάση 44.28 Δ II του κοινού δασμολογίου να οφειλόταν στη δασμολογική προτίμηση που ισχύει για τα εμπορεύματα της δασμολογικής αυτής κλάσης, ενώ δεν ισχύει για τα εμπορεύματα που υπάγονται στην κλάση 94.03 ».

32. Είναι βέβαιο ότι η κατάταξη των συστημάτων ραφιών στην κλάση 94.03 θα συνεπαγόταν την είσπραξη δασμού 18 %, διότι η Ρουμανία, όπως άλλωστε και η Κίνα, δεν ετύγχανε, ως προς την κλάση αυτή, της δασμολογικής ατελείας η οποία προβλεπόταν υπέρ άλλων αναπτυσσομένων χωρών από το σύστημα των γενικευμένων προτιμήσεων. Τέτοια ατέλεια προβλέπεται, αντιθέτως, για τα προϊόντα της κλάσεως 44.28.

33. Όσον αφορά τη στάση της εταιρίας Top Hit, η απόφαση της Επιτροπής δεν διακρίνει μεταξύ της πρώτη περιόδου, που εκτείνεται μεταξύ Οκτωβρίου 1980 και Απριλίου 1981, και της δεύτερης περιόδου, που άρχισε το Μάιο 1981. Ας δούμε πρώτα ποια ήταν η στάση της εταιρίας Top Hit κατά την πρώτη αυτή περίοδο.

34. α) Η εταιρία υποστηρίζει ότι η κατάταξη του εμπορεύματος έγινε κατά την πρώτη εισαγωγή, τον Οκτώβριο 1980, από συνεργάτες της προσφεύγουσας σε συμφωνία με τους υπαλλήλους του τελωνείου και βάσει πρωτοτύπου το οποίο εμφάνισαν. Βάσει των τιμολογίων του προμηθευτή, που ήταν η εταιρία Comtrade της Βιέννης, η οποία φαίνεται ότι είναι θυγατρική ρουμανικής εταιρίας, το εμπόρευμα περιγραφόταν ως « Vorgefertigte Holzkonstruktionen », EG Zolltarifnummer BRD 4423 300 0 », ήτοι « προκατασκευασμένα στοιχεία από ξύλο, αριθμός δασμολογίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ΟΔΓ 4423 300 0 ». Το κοινό δασμολόγιο περιείχε πράγματι τότε την κλάση 44.23, που είχε ως εξής:

« Τεχνουργήματα ξυλουργικής και τεμάχια σκελετών δι' οικοδομάς και άλλας κατασκευάς, συμπεριλαμβανομένων και των ετοίμων πλακών διά παρκέτα και των προκατασκευασμένων στοιχείων, εκ ξύλου. »

35. Δεδομένου ότι το εμπόρευμα εμφανιζόταν υπό μορφή προκατασκευασμένων στοιχείων προοριζομένων για συναρμολόγηση, η κατάταξη στην κλάση αυτή θα μπορούσε να φανεί πιο ενδεδειγμένη για τον μη ειδικό απ' ό,τι η κατάταξη στην κλάση των « υπολοίπων » 44.28: Έτερα τεχνουργήματα εκ ξύλου, Δ. Λοιπά ΙΙ. Μη κατονομαζόμενα.

36. Όπως προκύπτει, όμως, η Ρουμανία ετύγχανε, όσον αφορά την κλάση 44.28, βάσει του κανονισμού περί των γενικευμένων προτιμή-

9 — Η υπογράμμιση δική μου.

σεων, πλήρους ατέλειας, ενώ, όσον αφορά την κλάση 44.23, η ατέλεια περιοριζόταν το 1981 από ένα ανώτατο όριο αξίας 6 117 000 Ecu, ήτοι 15 500 783 DM κατ' έτος και ανά χώρα εξαγωγής [10]. Έστω και αν οι εξαγωγές από τη Ρουμανία προς την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία πιθανότητα υπερέβησαν τα 3 εκατομμύρια DM (βάσει της μέσης αξίας των τελωνειακών διασαφήσεων και υποτιθεμένου ότι υπήρξαν 80 αποστολές κατά το 1981), πραγματοποιούνταν ίσως εισαγωγές και προς άλλες χώρες της Κοινότητας, ούτως ώστε υπήρχε ενδεχομένως κίνδυνος υπερβάσεως του ανωτάτου ορίου.

37. Δεν αποκλείεται αυτό να ώθησε την επιχείρηση να υποδείξει η ίδια την κατάταξη στην κλάση 44.28, εκτός αν της ελέχθη ότι η κατάταξη στην κλάση 44.23 αποκλειόταν ούτως ή άλλως για άλλους λόγους. Είναι — εννοείται — προφανές ότι η επιχείρηση δεν είχε κανένα συμφέρον να καταταγούν τα συστήματα ραφιών στην κλάση 94.03. Υπάρχει έτσι κάποια αμφιβολία για την καλή πίστη της επιχείρησης κατά την πρώτη αυτή περίοδο.

38. β) Στην προαναφερθείσα αιτιολογική σκέψη της απόφασής της, η Επιτροπή διαβεβαιώνει επίσης ότι: «υποστηρίχτηκε, εξάλλου, ότι τα εμπορεύματα προορίζονταν για την κατασκευή κλουβιών για κουνέλια ή "μίνι-θερμοκηπίων"».

39. Φρονώ ωστόσο ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι ο ισχυρισμός αυτός προβλήθηκε ήδη το 1980 ή το 1981. Με την ανταπάντησή της η Επιτροπή παραπέμπει, προς απόδειξη, στο παράρτημα 6 του υπομνήματος απαντήσεως της προσφεύγουσας. Το εν λόγω έγγραφο όμως αποτελεί αίτηση εκδόσεως αποφάσεως περί κατατάξεως δεσμεύουσας τις τελωνειακές αρχές, συνοδευόμενη από μια τέτοια απόφαση προερχόμενη από την Oberfinanzdirektion του Μονάχου. Αυτή αφορά προϊόντα ονομαζόμενα Rosi 1, 2 και 3, τα οποία συνίστανται σε τρεις τύπους ραφιών που είναι απλώς πλανισμένα, εμποτισμένα για να ανθίστανται στις καιρικές συνθήκες και που προορίζονται να περιβληθούν είτε με «plexiglas» (τεχνητό γυαλί) για να χρησιμεύσουν ως "μίνι-θερμοκήπια", είτε με μεταλλικό πλέγμα, για να χρησιμεύσουν ως κλουβιά μικρών ζώων.

40. Σε μια πρώτη φάση, η εν λόγω τελωνειακή αρχή κατέταξε τα προϊόντα αυτά, με δεσμευτική γι' αυτήν απόφαση, στην κλάση 44.28 Δ II. Στη συνέχεια, η δεσμευτική αυτή πράξη κατατάξεως αντικαταστάθηκε με άλλη. Αυτό αποτελεί ένδειξη ότι η κατάταξη των προϊόντων αυτού του τύπου αποτελούσε πρόβλημα ακόμη και για τους ειδικούς. Επειδή, όμως, ούτως ή άλλως η εν λόγω αίτηση κατατάξεως κατατέθηκε μόλις στις 18 Οκτωβρίου 1982, δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως απόδειξη του ότι η προσφεύγουσα προέβαλε αυτή τη χρήση του αντικειμένου ήδη από το 1980 ή το 1981, και μάλιστα αναφορικά με ένα προϊόν μη κατεργασμένο ώστε να ανθίσταται στις καιρικές συνθήκες. Ως προς το σημείο αυτό, επομένως, το σκεπτικό της αποφάσεως της Επιτροπής δεν στηρίζεται σε αρκετά ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία.

41. γ) Ας δούμε τώρα ποια ήταν η κατάσταση κατά τη δεύτερη περίοδο. "Οταν, στην τελωνειακή διασάφηση της 14ης Μαΐου 1981, η επιχείρηση μεταφορών δήλωσε, για μια φορά και σύμφωνα με τη διατύπωση του τιμολογίου του προμηθευτή, το προϊόν ως «προκατασκευασμένα στοιχεία εξ ξύλου», με ένδειξη της κλάσης 44.23, η τελωνειακή αρχή, από πλευράς της, έκρινε, εγγράφοντας σχετική σημείωση στο τμήμα του εγγράφου που προοριζόταν να συμπληρωθεί απ' αυτήν, ότι επρόκειτο για συστήματα ραφιών εκ ξύλου πεύκου, μη συναρμολογημένα, αποτελούμενα από δύο

10 — Κανονισμός 3322/80 του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1980, περί καθορισμού πολυετούς προγράμματος γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων και της εφαρμογής του για το έτος 1981 σε ορισμένα προϊόντα καταγωγής αναπτυσσομένων χωρών (JO L 354 της 29.12.1980, σσ. 114 και 135). Ένα ECU ισοδυναμούσε με 2,53405 DM, βλέπε JO L 315 της 24.11.1980, σ. 13.

κλίμακες και πέντε οριζόντιες σανίδες, πλανισμένες, μη έχοντα τον χαρακτήρα επίπλου, περιέχοντα ως εξαρτήματα έξι βίδες και στηρίγματα ραφιών. Τους έδωσε τον κωδικό αριθμό 44.28.99990 (βλέπε παράρτημα 4 του δικογράφου της προσφυγής). Φαίνεται, εξάλλου, ότι, κατά την αποστολή αυτή, τα διάφορα στοιχεία των συστημάτων ραφιών (κλίμακες, τραβέρσες, οριζόντιες σανίδες) δεν παραδόθηκαν, για πρώτη φορά, σε χωριστές « παλέτες », αλλά με τη μορφή πακέτων που περιλάμβαναν όλα τα στοιχεία του πλήρους συστήματος ραφιών.

42. Έκτοτε τα εμπορεύματα δηλώνονταν ως « συστήματα ραφιών από ξύλο πεύκου, μη συναρμολογημένα », ανήκοντα στην κλάση 44.28, μέχρις ότου οι τελωνειακές αρχές εξέδωσαν υποχρεωτική γνωμοδότηση περί κατατάξεως, με την οποία τα υπήγαγαν στην κλάση 94.03 Β.

43. Δυσχερώς — νομίζω — μπορεί να γίνει δεκτό ότι μια επιχείρηση που δίνει στο προϊόν της περιγραφή αντιστοιχούσα ακριβώς στα χαρακτηριστικά του μπορεί να θεωρηθεί ως τελούσα σε κακή πίστη. Η μομφή αυτή θα μπορούσε να ευσταθήσει μόνον αν η επιχείρηση όφειλε οπωσδήποτε να γνωρίζει ότι η κλάση 44.28 δεν ήταν η εφαρμοστέα στην περίπτωσή της. Αυτό μας άγει στο δεύτερο συστατικό στοιχείο της δεύτερης προϋπόθεσης του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79, ήτοι την αδυναμία εντοπισμού του σφάλματος κατατάξεως.

2) Μπορούσε λογικά να γίνει αντιληπτό από τον υπόχρεο το σφάλμα κατατάξεως που διέπραξαν οι τελωνειακές αρχές;

44. Το πρόβλημα που τίθεται εν προκειμένω δεν έγκειται, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, στο αν τα έπιπλα εμπίπτουν στην κλάση 94.03, έστω και αν εισάγονται ως ασυναρμολόγητα κομμάτια, αλλά στο αν τα ράφια από ξύλο απλώς ορθογωνισμένο, που, καθώς δεν είναι « φινιρισμένα », προορίζονται να τοποθετηθούν σε αποθήκες, σε εργαστήρια ή σε γκαράζ, πρέπει, παρ' όλα αυτά, να θεωρούνται ως έπιπλα.

45. Είναι βέβαιο ότι ο κοινός θνητός δεν θα είχε ασφαλώς την τάση να θεωρεί τα αντικείμενα αυτά ως έπιπλα. Σημαίνει άραγε αυτό ότι, παρ' όλα αυτά, μια επιχείρηση ειδικευόμενη στην πώληση ξυλίνων ειδών και ένας εκτελωνιστής δεν μπορούσαν να αγνοούν ότι, υπό το πρίσμα του κοινού δασμολογίου, ισχύει το αντίθετο;

46. Κατά την πρώτη περίοδο, όμως, οι γερμανοί τελωνειακοί, τουλάχιστον σαράντα φορές, διαπίστωσαν ρητά ότι το εμπόρευμα αντιστοιχούσε προς την περιγραφή που είχε δώσει η προσφεύγουσα και ότι υπαγόταν στην κλάση 44.28, αναγράφοντας στο έντυπο τις λέξεις « wie angemeldet festgestellt » και όχι « wie angemeldet angenommen » (« αναγνωρίστηκε σύμφωνο με τη δήλωση » και όχι « έγινε δεκτό σύμφωνα με τη δήλωση »).

47. Εξάλλου, η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε ότι, σύμφωνα με τα σχόλια του κοινού δασμολογίου που έχουν δημοσιεύσει οι γερμανικές αρχές, τα « ράφια » κατατάσσονται στο κεφάλαιο 44, εφόσον δεν έχουν το χαρακτήρα επίπλου (βλέπε σ. 10 του δικογράφου της προσφυγής).

48. Εξάλλου, δεν λογίστηκε ότι η προσφεύγουσα γνώριζε τη γνωμοδότηση κατατάξεως του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας, κατά την οποία οι *μεταλλικές* σκευοθήκες που τοποθετούνται στο δάπεδο και προορίζονται για την έκθεση εμπορευμάτων (εννοείται: σε κατάστημα πωλήσεως) υπάγονται στη δασμολογική κλάση 94.03.

49. Τέλος, η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι ο υπηρεσιακός έλεγχος τον οποίο διεξήγαγαν οι γερμανικές τελωνειακές αρχές είχε καταλήξει, στις 30 Ιουλίου 1981, στην έγκριση της επίδικης κατάταξης από την Vorprüfungsstelle Bund bei der Oberfinanzdirektion Köln » (δικόγραφο της προσφυγής σ. 10).

50. Απ' όλα τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η δασμολογική κατάταξη του επίδικου εμπορεύματος, έστω και αν αυτό δηλωνόταν ρητά ως « σύστημα ραφιών από ξύλο », γεννούσε πραγματικά αμφιβολίες. Το διαπραχθέν σφάλμα « λογικά δεν ηδύνατο να ανακαλυφθεί » από τον υπόχρεο, εφόσον δεν το ανεκάλυψε ούτε μια τελωνειακή αρχή αρμόδια για τον έλεγχο των δραστηριοτήτων των γραφείων εκτελωνισμού. Πράγματι, δεν μπορεί να αναμένεται, ακόμη και από μια επιχείρηση ειδικευόμενη στο εμπόριο ορισμένου τύπου προϊόντων, οξυδέρκεια μεγαλύτερη από εκείνη των καλύτερα πληροφορημένων τελωνειακών υπαλλήλων, ιδίως όταν οι υπάλληλοι αυτοί πράγματι εξέτασαν το επίδικο εμπόρευμα πάμπολλες φορές.

51. Φρονώ επομένως ότι εν πάση περιπτώσει δεν αποδείχτηκε ότι από τις 15 Μαΐου 1981 και εντεύθεν η προσφεύγουσα επέδειξε κακή πίστη, δηλώνοντας το προϊόν της ως σύστημα ραφιών υπαγόμενο στην κλάση 44.28 Δ ΙΙ. Η Επιτροπή, κρίνοντας στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη της απόφασής της

« ότι η διασάφηση του εισαγωγέα για τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων δεν ήταν απολύτως σαφής για την τελωνειακή υπηρεσία που ήταν αρμόδια να προσδιορίσει σε ποια δασμολογική κλάση ή διάκριση υπάγονταν· αυτό *αληθεύει ιδίως* ως προς την περιγραφή των εμπορευμάτων που χρησιμοποιούνταν μέχρι τον Μάιο 1981 »,

προέβη σε αδικαιολόγητη εξομοίωση μεταξύ της στάσης που τήρησε ο εισαγωγέας κατά την πρώτη και εκείνης που τήρησε κατά τη δεύτερη περίοδο, ενώ η στάση αυτή ήταν σαφώς διαφορετική.

Ως προς την τήρηση όλων των διατάξεων που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με τις τελωνειακές διασαφήσεις

52. Είδαμε ότι, από τον Μάιο 1981 τουλάχιστον, η εταιρία Top Hit δήλωνε το εμπόρευμά της με όρους αντιστοιχούντες προς τα ακριβή χαρακτηριστικά του, σημείωνε όμως εσφαλμένη δασμολογική κλάση. Συμπεράναμε επίσης ότι το σφάλμα αυτό δεν μπορούσε λογικά να γίνει αντιληπτό από την εταιρία.

53. Ο ισχυρισμός όμως ότι ένας εισαγωγέας δεν τήρησε ορθά τις διατάξεις που ισχύουν σχετικά με τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων, αν δήλωσε εσφαλμένη δασμολογική κλάση, θα ισοδυναμούσε με το να του επιβάλλεται ένα « καθήκον αλανθάστου », το οποίο δεν επιβάλλεται ούτε στους τελωνειακούς υπαλλήλους, εφόσον το άρθρο 5, παράγραφος 2, προϋποθέτει « λάθος αυτών των ιδίων των αρμοδίων αρχών ».

54. Όπως άλλωστε προκύπτει από την παράγραφο 12 του γερμανικού Zollgesetz, όταν ο υπόχρεος δεν είναι σε θέση να δηλώσει την προσήκουσα δασμολογική κλάση ή όταν έχει αιτιολογημένες αμφιβολίες ως προς την κλάση αυτή, η τελωνειακή υπηρεσία υποχρεούται να του παράσχει την αναγκαία αρωγή. Κατά το σχόλιο του Schwarz-Wockenforth [11], η τελωνειακή αρχή έχει στην περίπτωση αυτή καθήκον να προβεί η ίδια στη δασμολογική

11 — Schwarz-Wockenfoth, *Zollrecht mit Einfuhrumsatzsteuerrecht, EWG-Zollrecht und EWG-Marktordnungsrecht*, 2. Auflage, 10. Ergänzugslieferung, September 1988, Carl Heymanns Verlag KG Köln, Berlin, Bonn, München (σχόλιο της παραγράφου 12, σημείο 14).

κατάταξη. Θα μπορούσε κανείς να διερωτηθεί μήπως αυτό δεν συνέβη εν προκειμένω, δεδομένου ότι η τελωνειακή αρχή προέβη επανειλημμένα σε επιτόπιο έλεγχο του εμπορεύματος όχι μόνο από τον Μάιο 1981 και εντεύθεν, αλλά και κατά την πρώτη περίοδο, επιβεβαιώνοντας κάθε φορά τη δασμολογική κλάση που δήλωνε η προσφεύγουσα.

55. Η Επιτροπή άλλωστε δεν αμφισβήτησε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι ο υπόχρεος δεν παραβαίνει τις υποχρεώσεις του ως προς την τελωνειακή διασάφηση, αν καλοπίστως πλανάται ως προς τη δασμολογική κλάση στην οποία πρέπει να καταταγεί το εμπόρευμα. Παραδέχτηκε επίσης ότι, σε τελική ανάλυση, αρμόδια να προσδιορίσει σε ποια δασμολογική κλάση ή διάκριση υπάγονται τα εμπορεύματα είναι η τελωνειακή υπηρεσία, όπως αναγράφεται expressis verbis στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη της προσβαλλόμενης απόφασης.

Συμπέρασμα

56. Όπως προκύπτει από τη 2η αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1697/79 του Συμβουλίου, η κίνηση διαδικασίας της εκ των υστέρων εισπράξεως σε καμιά περίπτωση δεν δικαιολογείται, όταν η αρχική εκκαθάριση των εισαγωγικών δασμών βασίστηκε σε στοιχεία φορολογήσεως τα οποία ρητά αναγνώρισαν οι τελωνειακές αρχές ως συμφωνούντα με τα δηλωθέντα από τον υπόχρεο, εφόσον αποδεικνύεται ότι αυτός ενήργησε καλοπίστως και συμμορφώθηκε πλήρως με τις ισχύουσες, όσον αφορά την κατάρτιση της τελωνειακής διασαφήσεως, κανονιστικές διατάξεις.

57. Από την προεκτεθείσα ανάπτυξη προκύπτει ότι οι προϋποθέσεις αυτές συντρέχουν εν προκειμένω, εν πάση περιπτώσει όσον αφορά τις εισαγωγές που έγιναν μετά τις 14 Μαΐου 1981 και μέχρι τις 10 Δεκεμβρίου 1981, όταν η επιχείρηση ζήτησε από τις γερμανικές τελωνειακές αρχές δασμολογική γνωμάτευση δεσμευτική γι' αυτές. Εφόσον δε η προσφυγή της εταιρίας Top Hit είναι παραδεκτή, η απόφαση της Επιτροπής της 16ης Σεπτεμβρίου 1985 (REC 5/85) πρέπει να ακυρωθεί, κατά το μέτρο που απορρίπτει το αίτημα της προσφεύγουσας περί μη εισπράξεως εκ των υστέρων για τις εισαγωγές που πραγματοποίησε κατά τη δεύτερη αυτή περίοδο.

58. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.